

Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute
Yıl/Year: 2020 ♦ Cilt/Volume:17 ♦ Sayı/Issue: 45, s. 140-154

**5746 SAYILI ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE TASARIM FAALİYETLERİNİN
DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUN KAPSAMINDA SUNULAN VERGİSEL
TEŞVİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sevi DOKUZOĞLU

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü
sdokuzoglu@mku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-2888-4755

Kayahan TÜM

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü
kayahantum@mku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0001-7716-3965

Makale Geliş Tarihi: 25.02.2020 Makale Kabul Tarihi: 06.04.2020

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atıf: Dokuzoğlu, S. ve Tüm, K. (2020). 5746 sayılı araştırma, geliştirme ve tasarım faaliyetlerinin desteklenmesi hakkında kanun kapsamında sunulan vergisel teşviklerin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (45), 140-154.

Öz

Günümüz ekonomilerinin gelişmişlik düzeyinin belirleyici göstergeleri arasında sayılan Ar-Ge faaliyetleri ülkelerarası rekabet eksenini değiştirmiş ve sürdürülebilir rekabete yönelik yeni koşullar yaratmıştır. Yenilik ve teknoloji, üretim sürecinin birincil girdileri haline gelmiş; bilgiye dayalı üretim ön plana çıkmıştır. Yüksek katma değer ve teknolojik bilgi birikimi sağlayan Ar-Ge faaliyetlerinin yarattığı olumlu dışsal ekonomiler daha çok ekonomik aktörün yenilik ve teknoloji sürecine dâhil edilmesini gerekli kılmış; Ar-Ge'ye dayalı üretimin arzu edilen düzeye çıkarılabilmesi kamu müdahalesini gerektirmiştir.

Türkiye'de Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin kamu müdahalesi yasal düzenlemeler çerçevesinde; teşvik, istisna, muafiyet ve sermaye desteği olarak şekillenmiştir. Söz konusu yasal düzenlemelerden birisi 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'dur. 2008 yılında yürürlüğe giren kanun yıllar içerisinde revize edilmiş ve bugünkü şeklini almıştır. Bu çalışmanın amacı 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile sunulan vergisel teşviklere mezkûr kanuna yönelik olarak yapılan güncel

düzenlemeler çerçevesinde yer verilmesi ve söz konusu teşviklerin örnek uygulamalarla birlikte değerlendirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: 5746 Sayılı Kanun, Ar-Ge, Yenilik, Vergisel Teşvik

REVIEWING THE TAXATIONAL INCENTIVES PROVIDED WITHIN THE LAW NO. 5746 ON SUPPORTING RESEARCH, DEVELOPMENT AND DESIGN ACTIVITIES

Abstract

R & D activities, which are among the decisive indicators of the development level of today's economies, have changed the axis of competition between the countries and created new conditions regarding sustainable competition. Innovation and technology have become the primary inputs of the production process; knowledge-based production has come to the fore.

The positive external economies created by the R&D activities that provide high added value and technological knowledge have made it necessary for more economic actors to be included in the innovation and technology process; increasing the production based on R&D to the desired level has required the public intervention. In Turkey, public intervention in the framework of legal regulations relating to R & D activities are shaped as taxational incentives such as tax reduction, tax exemption and tax allowance and capital support. Law No. 5746 on Supporting Research, Development and Design Activities is one of the legal regulations subjected. The law, which entered in force in 2008, has been revised over the years and has taken its present form. The aim of this study is to include the tax incentives offered by the Law No. 5746 on Supporting Research, Development and Design Activities within the framework of the current regulations regarding the law and to evaluate these incentives with practices.

Key Words: Law No. 5746, R&D, Innovation, Taxational Incentives

1. Giriş

Küresel ekonomik sistemin değişen koşulları temel girdinin “bilgi” olduğu, katma değeri yüksek ve yeni teknolojilere uyum sağlayan bir üretim sürecini zorunlu kılmaktadır. Bu durum ülkelerarası rekabette teknoloji seviyesi, yenilik ve teknoloji üretme kapasitesini itici güç haline getirmiş; ülkelerin üretim ve rekabet politikaları yenilik ve teknoloji odaklı bir süreçte şekillenmiştir. Bu bağlamda, Ar-Ge faaliyetlerinin ülkeler arası ekonomik kalkınma düzeylerinin farklılaşmasında belirleyici olduğu söylenebilmektedir.

Ar-Ge faaliyetlerinin yarattığı dışsal ekonomiler daha çok ekonomik aktörün teknoloji ve yenilik odaklı üretim sürecine dâhil edilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Teknolojik bilgiye dayalı üretim miktarının arzu edilen seviyeye ulaşmasında özel sektör tek başına yetersiz kalmakta; kamu desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi pek çok ülke için bir kamu politikası

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi

haline gelmiştir. Türkiye’de Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin kamusal müdahaleler yasal düzenlemeler kapsamında; teşvik, istisna, muafiyet ve sermaye desteği olarak şekillenmiştir. Söz konusu yasal düzenlemelerden birisi 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’dur. 2008 yılında yürürlüğe giren kanun yıllar içerisinde revize edilmiş ve bugünkü halini almıştır.

Bu çalışmada, öncelikle 5746 Sayılı Kanun’un amacı ve kapsamına yer verilmiştir. Daha sonra ise söz konusu kanunda sunulan vergisel avantajlar hem 5746 Sayılı Kanun hem de bu kanuna dayanılarak hazırlanan ve 10 Ağustos 2016 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren “Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği” (çalışmanın bundan sonrasında “Yönetmelik” olarak geçmiştir) çerçevesinde değerlendirilmiştir.

2. Amaç ve Kapsam

Türkiye’de, Kurumlar (1961 tarih ve 193 sayılı) ve Gelir Vergisi (2006 tarih ve 5520 sayılı) Kanunlarında yer alan düzenlemelerin dışında Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerinin teşvik edilmesine yönelik en kapsamlı hukuki düzenleme 2008 yılında yasalaşan *5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun*’dur. Daha sonra yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelere paralel olarak doğan ihtiyaçlara yönelik olarak 5746 Sayılı Kanun; 6676, 6728 ve 7103 Sayılı Kanunlar ile değişikliğe uğramıştır. Bu doğrultuda, 6676 Sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeler çerçevesinde 5746 Sayılı Kanun’un adı; “*tasarım*” faaliyetlerini içerecek şekilde, “*Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun*” olarak değiştirilmiş ve 2016 yılında resmi gazetede yayınlanarak mevzuatımızdaki yerini almıştır.

İlgili Kanun’un, birinci maddesinden hareketle, genel olarak amacının; Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri yoluyla katma değeri yüksek ürün üretmek, söz konusu ürünlerin ve teknolojik bilginin ticarileşmesini sağlamak ve bu alanda istihdamın artırılmasını teşvik etmek olduğu ifade edilebilir. Ayrıca kanun, Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinin desteklenmesi yoluyla ürün ve üretim süreçlerinin yenilenmesini, maliyetlerin düşürülmesini ve böylece ülke ekonomisinin küresel düzeyde rekabet edilebilir gücünü artırmayı hedeflemektedir (5746 Sayılı Kanun; Madde-1).

3. 5746 Sayılı Kanun Çerçevesinde Sağlanan Vergisel Teşvikler

5746 Sayılı Kanun yürürlüğe girdiği 12.03.2008 tarihinden itibaren kanunda yapılan düzenlemeler; mevcut vergisel teşviklerin kapsamının genişletilmesi ve iyileştirilmesi, vergi dışı teşvikleri içermesi ve mevzuatta yer alan uygulamaya yönelik farklılıkların giderilmesi açısından önem taşımaktadır. Kanun’da öngörülen vergisel teşvikler aşağıda sunulmuştur.

3.1. Ar-Ge ve Tasarım İndirimi

5746 Sayılı Kanun’un uygulanması ve denetlenmesine istinaden çıkarılan Yönetmeliğin 7’inci maddesinin 2’inci fıkrası indirime konu edilebilecek Ar-Ge ve tasarım harcamalarının esasını belirlemiştir. Adı geçen hükme göre Ar-Ge ve tasarım

merkezlerinde yapılan harcamaların kanun kapsamında indirim konusu edilebilmesi için harcamaların Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetleri çerçevesinde gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

Bu çerçevede “Kanun kapsamındaki tüm gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, dar ve tam mükellef ayrımı gözetilmeksizin, Ar-Ge ve tasarım faaliyetleri sonucu ortaya çıkan harcamalarının tamamı ticari kazancın ve kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilmektedir” (5746 Sayılı Kanun; Madde-3). Buna göre 5746 Sayılı Kanun kapsamında sağlanan teşvik unsurunun harcama indirimi; 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda düzenlenen kurumlar vergisi ve gelir vergisine ilişkin teşvikin ise kazanç istisnası olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte, 6676 Sayılı Kanun ile 5746 Sayılı Kanun’un 3. Maddesi’ne eklenen fıkraya göre “Bakanlar Kurulu’nca belirlenen kıstaslara haiz Ar-Ge merkezlerinde o yıl içerisinde yapılan Ar-Ge ve tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artışının yarısına kadar ayrıca indirim konusu yapılabilmektedir” (5746 Sayılı Kanun; Madde-3). 6676 Sayılı Kanun’un 28. Maddesi uyarınca söz konusu indirim yönelik öncesinde yer alan 500 ve üzeri tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam ediyor olma şartına ilişkin ibare kaldırılmış; 2016/9092 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yeni göstergeler belirlenmiştir (2016/9092 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi, 2016):

- Ar-Ge veya tasarım harcamasının toplam ciro içerisindeki payı,
- Tescil edilen ulusal veya uluslararası patent sayısı
- Uluslararası destekli proje sayısı,
- Lisansüstü araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı,
- Toplam araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı,
- Ar-Ge faaliyetleri sonucu ortaya çıkan yeni ürünlerden elde edilen cironun toplam ciroya oranı.

Buna göre yukarıda sayılan göstergelerden herhangi birisinde bir önceki yıla göre en az % 20 artış sağlayan Ar-Ge merkezlerinde, o yıl içerisinde gerçekleşen Ar-Ge ve tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artış tutarının yarısına kadar indirim konusu yapılabilecektir (Bıçakçı, 2017: 107).

Yukarıdaki ifade basit bir örnek üzerinden şu şekilde somutlaştırılabilmektedir: Bir işletmenin 2018 yılında gerçekleştirdiği Ar-Ge harcamalarının 1.000 TL, 2019 hesap döneminde ise 1.500 TL olduğunu varsayarsak; 2019 hesap dönemi için kanun kapsamda indirim konusu olacak tutar $\{1.500 + [1.500 - 1.000] * 0,50\} = 1.750$ TL olarak hesaplanacaktır.

“Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği”nin 7’inci Madde’si Ar-Ge ve yenilik faaliyeti ile tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilen harcamaları aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

İlk Madde ve Malzeme Giderleri: Kanun kapsamındaki mükellefler, Ar-Ge, yenilik, tasarım faaliyetlerini icra ederken fiilen kullandıkları hammadde ve bunun

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi

dışında kalan diğer malzemelerin maliyetlerini Ar-Ge indirimine konu edebileceklerdir.

Amortismanlar: 6728 Sayılı Kanun ile getirilen düzenleme, işletme bünyesindeki Ar-Ge faaliyetleri ve diğer faaliyetler ile ortak kullanımı bulunan iktisadi kıymetlere yöneliktir. Buna göre söz konusu kıymetlere ilişkin amortisman payının hesaplanmasında bu kıymetlerin Ar-Ge faaliyetlerinde kullanıldıkları gün sayısına isabet eden kısmı dikkate alınabilmektedir. Bilindiği üzere, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu kapsamındaki Ar-Ge indirimi uygulamasında işletmede ortak kullanılan iktisadi kıymetler için amortisman payı ayrılmasına izin verilmemektedir. Bu çerçevede, işletmede ortak kullanılan kıymetlere amortisman payı verilebilmesinin 5746 Sayılı Kanun kapsamındaki işletmeler açısından önemli bir teşvik unsuru olduğu söylenebilmektedir.

Örnek:¹ İlaç sektöründe faaliyetlerini gerçekleştiren ABC A.Ş. 2019 hesap döneminde maliyet bedeli 180.000 TL olan tıbbi bir makine satın almıştır. Söz konusu tıbbi makine 2019 hesap dönemi içerisinde şirket içerisinde gerçekleştirilen diğer faaliyetlerin yanı sıra bir Ar-Ge projesinde de 120 gün kullanılmıştır. Makinenin faydalı ömrü 10 yıl olup, normal amortisman yöntemi kullanılmaktadır.

Tablo 1. Hesaplama Tablosu

Yıllık Amortisman Tutarı	$180.000 * 0,10 = 18.000$ TL
Ar-Ge Projesinde Kullanılan Gün	120 gün
Ar-Ge İndirimine Konu Olacak Tutar	$(120/360) * 18.000 = 6.000$ TL

Yukarıdaki hesaplama tablosundan görüleceği gibi ABC A.Ş., 2019 yılında satın aldığı iktisadi kıymet için hesap dönemi sonunda 18.000 TL amortisman gideri hesaplayacaktır. 18.000 TL tutarındaki amortisman giderinin Ar-Ge projesine kullanılan gün sayısına bağlı olarak hesaplanan 6.000 TL'lik kısmı kurum kazancının tespitinde indirim konusu olacaktır.

Personel giderleri: "Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan Ar-Ge veya tasarım personeliyle ilgili olarak tahakkuk ettirilen ve 5746 Sayılı Kanun kapsamında gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasına konu edilen ücretler ile bu mahiyetteki giderler, Ar-Ge ve tasarım indirimine konu tutarın tespitinde dikkate alınabilecektir. Ar-Ge veya tasarım merkezleri alanı dışında geçirilen süreye isabet eden ve Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırlar dâhilinde gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilen ücretler de Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilir. Ancak, Ar-Ge veya tasarım merkezleri alanı dışında geçirilen süreye ilişkin olarak; gerçek yol giderleri dâhil olmak üzere yol, konaklama, gündelik gibi adlar altında gider karşılığı olarak yapılan ödemeler ile sağlanan menfaatler Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilemez. Tam zaman eşdeğer Ar-Ge veya tasarım

¹Çalışmada sunulan örnekler Yıldız, 2020; Bıçakçı, 2017; MBHUD [Maliye Hesap Uzmanları Derneği], 2019; BDK [Beyanname Düzenleme Kılavuzu], 2018; Ay, 2018'dan esinlenerek yazarlar tarafından geliştirilmiştir.

personeli sayısının yüzde onunu aşmamak üzere, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine katılan ve bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili destek personelinin gelir vergisi stopajı teşviki uygulaması kapsamında bulunan ücretleri ile bu mahiyetteki giderler de personel gideri kapsamındadır. Kısmi çalışma hâlinde, personelin Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ayırdığı zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınmak suretiyle bulunan ücret tutarları, Ar-Ge, yenilik veya tasarım harcaması olarak dikkate alınır” (Yönetmelik, 2016: Madde- 7/c).

Genel Giderler: Bu başlık altında değerlendirilecek giderler kısaca; münhasıran Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılan yerlere ilişkin katlanılan giderler ile bu faaliyetlerle doğrudan ilgili diğer giderlerdir. Bu bağlamda, Ar-Ge veya tasarım merkezlerinin kira, su, enerji, bakım-onarım, haberleşme (posta, kargo, kurye ve benzeri giderler dâhil), nakliye giderleri ile bu merkezlerde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi bu merkezlerde yürütülen faaliyetin devamlılığını sağlamak için yapılan giderleri kapsamaktadır. Ayrıca mükelleflerin diğer faaliyetlerinin yürütülmesinde de kullanılan taşınmazların bir bölümünün Ar-Ge veya tasarım merkezi olarak kullanılması halinde, bu taşınmazlara ilişkin kira giderinin veya hesaplanan amortismanların, su ve enerji giderlerinin Ar-Ge veya tasarım merkezine isabet eden kısımları indirim uygulamasında dikkate alınabilecektir. Böyle bir durumda indirim konusu olacak kira veya amortismanların Ar-Ge merkezi olarak kullanılan alanın yüzölçümünün (metrekare cinsinden), bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam yüzölçümüne göre tespit edilmesi gerekmektedir. Enerji ve su giderleri işletme içerisinde giderleri ölçülebilen sayaç veya benzeri cihazlarla ayrıştırılarak tespit edilmelidir. Bu şekilde yapılmadığı takdirde bu özellikteki giderlerden, enerji giderleri; Ar-Ge merkezi olarak kullanılan alanın yüzölçümünü bu merkezlerin bulunduğu binanın toplam kapalı alanın yüzölçümüne olan oranına göre su giderleri; Ar-Ge merkezinde çalışan personel sayısının bu merkezlerin bulunduğu binada çalışan toplam personel sayısına olan oranına göre dağıtımına tabi tutulacaktır (Yıldız, 2020: 450; Bıçakçı, 2017: 106).

Örnek: Hatay ili Antakya ilçesinde zeytinyağı sektöründe faaliyet gösteren XYZ A.Ş.’nin fabrika binası içinde Ar-Ge merkezi bulunmaktadır. Fabrika binası toplam 2.000 metre karedir. Ar-Ge merkezi ise 500 metrekaredir. Toplam 200 kişi olan fabrika çalışanının 60 tanesi Ar-Ge merkezinde çalışmaktadır. 2019 hesap dönemi sonunda fabrika amortismanı için 150.000 TL hesaplanmış ve aynı dönemde 80.000 TL’lik elektrik ile 60.000 TL’lik su giderine katlanılmıştır.

Yukarıda belirtilen veriler ışığında XYZ işletmesinin katlanmış olduğu genel giderlerden Ar-Ge indirimine konu olacak tutar aşağıda yer alan tablodaki şekilde hesaplanacaktır:

Tablo 2. Hesaplama Tablosu

Ar-Ge Merkezinin Top. Fabrika Binası içindeki Payı (500/2000)		0,25
Amortisman	Toplam Amortisman Tutarı	150.000

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi

	Genel giderlerden Ar-Ge Merkezine isabet eden Amortisman Payı (150.000 *0,25)	30.000
Elektrik	Toplam Elektrik Bedeli	80.000
	Genel giderlerden Ar-Ge Merkezine isabet eden Elektrik Payı (80.000*0,25)	20.000
Ar-Ge merkezinde Çalışan sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranı (60/200)		0,3
Su	Toplam Su Bedeli	60.000
	Ar-Ge Merkezine İsbet eden Su bedeli Payı (60.000*0,3)	18.000

Hesaplamalardan görüleceği gibi XYZ işletmesi ortak giderlerin 68.000 TL'lik kısmını (30.000 TL Amortisman +20.000 TL Elektrik +18.000 TL Su) Ar-Ge indirimine konu edebilecektir.

Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler: "Normal bakım ve onarım giderleri hariç olmak üzere, Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan alınan; mesleki veya teknik destek, test ve analiz hizmetleri, hukuki veya bilimsel danışmanlık hizmetleri ile bu mahiyetteki diğer hizmet alımları kapsamında yapılan ödemeleri kapsar. Bu şekilde alınan hizmetlere ilişkin harcamalar, proje kapsamında gerçekleştirilen toplam harcama tutarının yüzde ellisini geçemez " (Yönetmelik, 2016: Madde-7).

Örnek: Zirai ilaç sektöründe faaliyetini sürdüren XYZ A.Ş yeni bir zirai ilaç üretimi yapmak amacıyla 2019 hesap dönemi bir Ar-Ge projesine başlamıştır. Proje kapsamında yapılan harcamaların ayrıntısı şu şekildedir:

Tablo 3. Ar-Ge Projesi Kapsamında Gerçekleştirilen Harcama Tutarları (TL)

Hammadde ve Diğer Stoklar	500.000
Ar-Ge Departmanında Tam Zamanlı Çalışan Personel Gideri	120.000
Ar-Ge Departmanında Kısmi Zamanlı Çalışan Personel Gideri	30.000
Bakım Onarım Giderleri	10.000
Nakliye Giderleri	30.000
Elektrik Gideri (Ar-Ge Departmanına Düşen)	120.000
Denetim ve Danışmanlık gideri	200.000
Amortisman (Ortak)	100.000

Not: 1 Kısmi olarak çalışan personel, toplam çalışma zamanının %50 Sini Ar-Ge departmanında gerçekleştirmiştir.

Not: 2 Ar-Ge Merkezinin Top. Fabrika Binası içindeki Payı (500/2000) 0,25

Not: 3 Tam Zamanlı olarak çalışan personele ait 120.000 TL'lik giderin 20.000 TL'lik kısmı hizmetli sınıftaki personel aittir.

Sevi DOKUZÖĞLU- Kayahan TÜM

Yukarıdaki veriler doğrultusunda; XYZ A.Ş.'nin 2019 yılı kurum kazancından indirim konu olacak tutar şu şekilde hesaplanacaktır:

Daha önce ifade edildiği gibi hammadde ve diğer malzeme stoklarından, Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde fiilen kullanılan kısım indirim konu olacaktır. Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan **500.000 TL'lik** hammadde ve diğer malzeme stokları kurum kazancının tespitinde indirim konusu olacaktır.

Ar-Ge departmanında tam zamanlı olarak çalışan personel giderinin toplamı 120.000 TL'dir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus 120.000 TL'lik personel giderinin 20.000 TL'lik kısmı Ar-Ge departmanında çalışmakla birlikte; hizmetli sınıfında çalışan personele aittir. Dolayısıyla kanun kapsamında indirim konu olacak tam zamanlı personel gideri **100.000 TL** (120.000 -20.000) olacaktır.

Ar-Ge departmanında kısmi statüde çalışan personele ait gider ise 30.000 TL'dir. Kısmi zamanlı personelin Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ayırdığı zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınmak suretiyle bulunan ücret tutarları Ar-Ge, yenilik veya tasarım harcaması olarak dikkate alınacak ve gelir vergisi stopaj teşvikinden yararlanacaktır. Örnekten görüleceği üzere kısmi zamanlı çalışanlar toplam çalışma zamanlarının % 50'sini Ar-Ge departmanında harcamıştır. Dolayısıyla **15.000 TL** (30.000 * 0,50); toplamda ise **115.000 TL** 5746 Sayılı Kanun kapsamında indirim konu olacaktır.

Daha önce ifade edildiği gibi Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde yapılan bir harcamanın kanun kapsamında değerlendirilebilmesi için söz konusu harcamanın Ar-Ge, tasarım ve yenilik projesi için yapılması gerekmektedir. Benzer şekilde; elektrik, su, amortisman gibi ortak genel giderler kapsamındaki giderlerin belirli kıstaslar (yüzölçümü, çalışan sayısı, kullanılan metre kare) temel alınarak Ar-Ge departmanına düşen payın hesaplanması gerekmektedir.

Örnekteki veriler incelendiğinde; 10.000 TL'lik bakım onarım, 30.000 TL'lik nakliye, 120.000 TL'lik elektrik gideri (Ar-Ge departmanına düşen pay) Ar-Ge projesi kapsamında yapıldığı için toplam **160.000 TL** (elektrik, nakliye ve bakım onarım toplamı) kurum kazancının tespitinde indirim konu olacaktır. Ayrıca ortak gider niteliğindeki amortisman giderlerinden Ar-Ge departmanına düşen payın hesaplanması gerekmektedir. Ar-Ge departmanının toplam fabrika binası alanı içindeki payı 0,25'dir. Bu çerçevede, amortisman giderlerinden Ar-Ge departmanına düşen pay **25.000 TL** (100.000 *0,25) TL olup; toplamda **185.000 TL**, (160.000 + 25.000) Ar-Ge indirimine konu olacaktır.

Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler kapsamında yapılan harcamalar Ar-Ge indirimine konu olabilmekle birlikte; söz konusu işlerle ilgili yapılan harcamalar toplam harcamanın % 50'sini aşmamaktadır. Bu çerçevede, 200.000 TL'lik denetim ve danışmanlık gideri; Ar-Ge projesi kapsamında yapılan harcamanın yarısını geçmediğinden Ar-Ge indirimine konu olacaktır.

Bu durumda XYZ A.Ş.'nin 2019 hesap dönemi sonunda kurum kazancından indirebileceği Ar-Ge harcama tutarı 1.000.000 TL (500.000 +115.000 + 185.000 + 200.000) olacaktır.

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi

Vergi, Resim ve Harçlar: Doğrudan Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ilişkin olan gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilen vergi, resim ve harçları kapsamaktadır (Bıçakçı, 2017:103).

3.2. Gelir Vergisi Stopajı Desteği

Gelir vergisi stopaj desteğine ilişkin oranlar 6676 Sayılı Kanun gereğince arttırılmıştır. Buna göre “*kamu personeli hariç olmak üzere 5746 Sayılı Kanun kapsamındaki işletmelerde ve merkezlerde istihdam edilen Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin ücretlerinin doktoralı olanlar ve temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için %95’i; yüksek lisanslı olanlar ve temel bilimler alanlarından birinde en az lisans derecesine sahip olanlar için %90’ı ve diğerleri için %80’i gelir vergisinden müstesnadır*” (5746 Sayılı Kanun: Madde-3, Fırka 2).

Bu çerçevede, 5746 Sayılı Kanun’da yer alan gelir vergisi stopaj desteğinin lisans alanına ve derecesine bağlı olarak değişim gösterdiği; 4691 Sayılı Kanun kapsamında ise bu şekilde bir ayırım gözetilmediği görülmektedir. Ücretlerin tamamı gelir vergisinden istisna edilmektedir. Öte yandan, 6676 Kanun ile “teknisyenler” de 5746 Sayılı Kanun’da yer alan Ar-Ge personeli tanımına dâhil edilmiştir. Proje kapsamındaki faaliyetlerin bir kısmının merkez dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda ücretlere ilişkin gelir vergisi istisnası hususu, 4691 Sayılı Kanun ile benzer şekildedir. Buna göre Ar-Ge ve tasarım personelinin merkez dışındaki proje ile ilişkili faaliyetlerinde doğan ücretleri yüksek lisans yapanlar için 1,5 yılı; doktora yapanlar için 2 yılı aşmamak üzere gelir vergisi stopaj desteği kapsamına alınmıştır. Mezkûr kanunlara ilişkin söz konusu düzenleme 6676 Sayılı Kanun ile birlikte gerçekleşmiştir.

Örnek: XYZ A.Ş. ilaç sektöründe faaliyet göstermekte olup, şeker hastalığının tedavisinde kullanılmak üzere yeni bir ilaç üretimi için bir Ar-Ge projesine başlamıştır. Şirketin, Ar-Ge departmanında 50 personel çalışmakta olup; söz konusu çalışanların 20 tanesi doktora derecesine sahiptir. Doktora derecesine sahip ve bekâr personel olan Bayan (M)’ye söz konusu Ar-Ge projesinde çalışmasına ilişkin olarak 9.000 TL brüt ücret ödenmiştir. Bayan (M) 2019 yılı Ocak ayında haftada 45 saat çalışmıştır. Bayan (M)’nin proje kapsamında gerçekleştirdiği faaliyetlerin % 50’si saha araştırması amacıyla Ar-Ge merkezinin dışında gerçekleştirmiştir.

XYZ A.Ş.’nin Doktoralı ve Bekâr Bayan (M)’ye yapmış olduğu ücret ödemesinin gelir vergisi stopaj desteği çerçevesinde hesaplaması şu şekilde olacaktır:

Tablo 4. Hesaplama Tablosu (TL)

Brüt Ücret Tutarı	9.000
Vergiye Tabi Ücret Matrahı [9.000-(9.000 * 0,15)]	7.650
Ücret Üzerinden Hesaplanan Gelir Vergisi (7.650 *0,15)	1.147,50
Asgari Geçim İndirimi	157,5
Asgari Geçim İndirim Sonrası Kalan Tutar (1.147,5-157,5)	990

Ar-Ge İndirimine Konu Olacak Tutar (990 * 0,95)	940,5
Vergi Dairesine Ödenecek Tutar (990-940,5)	49,5

Not-1: SGK Primi İşçi Payı %14 + İşsizlik Sigortası İşçi Payı %1 = %15

Not-2: Ocak 2109 Asgari Geçim İndirimi Tutarı = 157, 50

Not-3: Ocak Ayı Gelir Vergisi Tarifesi = %15

Tablodan görüleceği üzere Bayan (M)'nin elde ettiği brüt ücret gelirinden ilk olarak sosyal güvelik kesintileri (%15) düşülerek vergiye tabi ücret matrahı bulunmuştur. Söz konusu matraha Ocak 2019 yılı gelir vergisi tarifesi uygulanarak (%15) vergi tutarı 1147,50 TL olarak hesaplanmıştır. 1.147,50 TL gelir vergisi tutarından, asgari geçim indirimi düşüldükten sonra kalan vergi tutarının % 95'i (doktora derecesine sahip olduğu için) olan 940,50 TL'si 5746 Sayılı Kanun kapsamında terkin edilecek; kalan 49,50 TL ise vergi dairesine beyan edilip ödenecektir.

Öte yandan, Bayan (M)'nin Ocak ayı içerisinde Ar-Ge projesi kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin % 50'sini Ar-Ge merkezinin dışında yürütmüş olması nedeniyle merkez dışında geçirilen süreler isabet eden ücretler de gelir vergisi stopaj teşvikinin hesaplanmasında dikkate alınacaktır. Ancak teşvikten faydalanılan süre haftada 45 saate isabet eden ücret tutarını geçmeyecektir.

3.3. Sosyal Güvenlik Primi İşveren Payı Desteği

5746 Sayılı Kanun kapsamındaki "işletme ve merkezlerde istihdam edilen ve ücreti gelir vergisinden istisna edilen Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren payının yarısı Maliye Bakanlığı ödeneğinden karşılanmaktadır". 6552 Sayılı Kanun ile söz konusu desteğe ilişkin 5 yıl olan süre sınırı kaldırılmıştır. Yapılan düzenlemeden anlaşılacağı gibi kanun koyucunun buradaki amacının işveren maliyetlerini düşürmek suretiyle Ar-Ge ve tasarım alanında nitelikli iş gücü istihdamını desteklemek olduğu söylenebilir.

3.4. Damga Vergisi İstisnası

Kanun kapsamında yer alan her türlü Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır. Buna ek olarak, Ar-Ge ve tasarım projeleri ile ilişkili araştırmalara yönelik ithal edilen eşyalar damga vergisi ve harçtan istisna edilmiştir.

3.5. Teknogirişim Sermayesi Desteği

Teknogirişim sermaye desteği genel olarak, girişimcilerin teknoloji ağırlıklı ve yenilik getireceği düşünülen fikirlerini nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek işletmelere dönüştürmesi amacıyla fikir aşamasından ürün aşamasına kadar desteklenmesi olarak ifade edilebilmektedir (Ay, 2018: 89). 5746 Sayılı Kanun ile teknogirişim sermaye desteği ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir. İlgili Kanun'un 3'üncü maddesinin 5'inci fıkrasıyla getirilen teknogirişim sermaye desteği bir hibe desteğidir. Buna göre kanunda sayılan şartları taşıyanlara merkezi idare içerisinde yer alan kuruluşlar tarafından teminatsız ve bir defaya mahsus olmak üzere 100.000 TL'ye kadar olan tutar hibe olarak verilecektir (5746 Sayılı Kanun: Madde- 3/5).

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi

Diğer taraftan, 6676 Sayılı Kanun ile yukarıda belirtilen kanun fıkrasına bir takım ilavelerde bulunulmuştur. Buna göre projeleri nedeniyle teknogirişim sermaye desteğinden faydalanan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri; söz konusu projelerin finansmanı için yaptığı sermaye desteklerinin beyan ettikleri gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmayan kısmını gelir ve kurumlar vergisi kanunun ilgili hükümleri çerçevesince indirim konusu yapabileceklerdir. Ancak indirime tabi olacak tutar 500.000 TL'yi geçemeyecektir. Ayrıca sermaye desteğinin sağlandığı dönemde herhangi suretle indirim konusu edilemeyen tutarın izleyen hesap dönemlerine aktarılması söz konusu değildir (Bıçakçı, 2017: 108).

Örnek: Bay (A) yazılım programı için bir projeye başlamıştır. Söz konusu şahıs teknogirişim sermaye desteği almak için TÜBİTAK'a başvurmuş ve onay aldıktan sonra bir sermaye şirketi kurmak için girişimlere başlamıştır. X yazılım şirketi, Bay (A)'nın teknogirişim sermaye desteğine uygun projesine ortak olmak istemiş ve bu amaçla 120.000 sermaye koyarak yeni kurulan şirkete ortak olmuştur. 2019 hesap dönemine ilişkin X A.Ş.'nin kurumlar vergisi beyannamesine ilişkin bilgiler aşağıdaki şekildedir:

Tablo 5. Hesaplama Tablosu (Dönem: 2019; TL)

Dönem başı öz sermaye	500.000
Ticari bilanço karı	1.600.000
Kanunen kabul edilmeyen giderler	350.000
İştirak Kazanç İstisnası	170.000
Gayrimenkul Satış Kazancı İstisnası	150.000
Geçmiş Yıl Zaralar	100.000
Matrahtan indirilebilecek bağış ve yardımlar	160.000

X (A.Ş.)'nin 2019 hesap döneminde, yeni kurulan ve teknogirişim sermaye desteğinden yararlanan kuruma sağlamış olduğu destek dolayısıyla indirim konusu yapacağı tutarı hesaplayabilmek için öncelikle X (A.Ş.)'nin kurum kazancının tespit edilmesi gerekmektedir.

Tablo 6. Kurum Kazancının Tespiti (TL)

Ticari bilanço karı	1.600.000
Kanunen kabul edilmeyen giderler (+)	350.000
Geçmiş Yıl Zaralar (-)	(100.000)
Matrahtan indirilebilecek bağış ve yardımlar (-)	(160.000)
Gayrimenkul Satış Kazancı İstisnası (-)	(150.000)
İştirak Kazanç İstisnası (-)	(170.000)
Kurum Kazancı	1.420.000

Görüldüğü gibi X (A.Ş.)'nin döneme ait kurum kazancı 1.420.000 TL'dir. İlgili mevzuat teknogirişim sermaye desteğinden yararlanan kurumlara yapılan destek nedeniyle indirim konusu yapılacak tutarı kurum kazancının %10'unu ve öz sermayenin %20'sini aşmayacak şekilde iki şarta bağlamıştır. Örneğimizde, X (A.Ş.) teknogirişim desteğinden yararlanan kuruma 120.000 TL destek sağlamıştır. Bu tutar, 2019 hesap döneminin kurum kazancının %10'unu olan 142.000 TL'yi aşmamakla birlikte; dönem başı öz sermayesinin %20'si olan 100.000 TL'yi aşmaktadır. Dolayısıyla X (A.Ş.)'nin 2019 hesap dönemi sonunda kurumlar vergisi beyannamesinde 5746 Sayılı Kanun kapsamında indirebileceği maksimum tutar 100.000 TL'dir ve geri kalan 20.000 TL'yi sonraki dönemlere aktarma olanağı bulunmamaktadır.

3.6. Gümrük Vergisi İstisnası

6676 Sayılı Kanun ile birlikte 4691 Sayılı Kanun ve 5746 Sayılı Kanun'a getirilen düzenlemeye göre Ar-Ge ve tasarım projelerine yönelik araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşyalar gümrük vergisi ve her türlü fondan müstesnadır.

3.7. Temel Bilimler Alanı Mezunu Personele İlişkin Ücret Desteği

6676 Sayılı Kanun çerçevesinde temel bilimler alanı mezunu istihdamına yönelik getirilen uygulama 4691 Sayılı Kanun ile paralel şekilde gerçekleşmiştir. Buna göre temel bilimler alanlarında en az lisans derecesine sahip olan personele ödenen ücretin o yıl içerisinde uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarına isabet eden tutarı bakanlık ödeneğinden karşılanmaktadır. Söz konusu destek istihdam edilen toplam Ar-Ge personeli sayısının en çok %10'u ile sınırlanmıştır.

3.8. Katma Değer Vergisi İstisnası

7103 Sayılı Kanun ile 4691 Sayılı Kanun'a getirilen yeni makine ve teçhizat alımlarına ilişkin KDV istisnası hususu 5746 Sayılı Kanun kapsamındaki işletmeler ve merkezler için de geçerlidir.

3.9. Diğer Teşvik Unsurları

6676 Sayılı Kanun ile birlikte siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge ve tasarım faaliyetleri 5746 Sayılı Kanun kapsamına alınmıştır. Bu çerçevede, Ar-Ge ve tasarım merkezleri mezkûr kanunun 3. maddesinde yer alan destek, indirim ve istisna unsurlarından faydalanabilmektedir. Diğer yandan, kanun kapsamındaki faaliyetlere yönelik olarak yapılan harcamaların yarısı bu merkezler tarafından; diğer yarısı ise siparişi veren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından indirim konusu yapılabilmektedir. Sipariş verenlerin gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmaması durumunda ise tutarın tamamı bu merkezler tarafından indirilebilmektedir. Söz konusu uygulamanın, mezkûr kanunun "bilginin ticarileştirilmesi" amacına önemli ölçüde katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

4. Sonuç ve Değerlendirme

Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin ülkeler arası sürdürülebilir rekabetin itici gücü haline gelmesi bilgiye dayalı ekonomik sistemin gelişimi ve bilginin ticarileşmesi ile sonuçlanmıştır. Rekabet koşullarının bu şekilde değişmesi ülkelerin üretim ve

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi

istihdam politikalarına yön vermiş; katma değeri yüksek, bilgiye dayalı, teknoloji ve yenilik odaklı üretim süreçleri hedeflenmiştir. Söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi adına yatırım politikaların eksenini de değişim göstermiştir. Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin üretim ve yatırım miktarının ülke açısından en uygun seviyeye ulaşması gerekliliği olumlu dışsal ekonomiler ile ilişkilendirilmektedir. Bir başka ifadeyle, olumlu dışsal ekonomilerin varlığı daha çok ekonomik aktörün sürece dâhil olmasını gerektirmektedir. Bu durum ise pek çok ülke açısından özel sektörün kamu sektörü tarafından desteklenmesi ve teşvik edilmesi ile mümkün olmaktadır.

Türkiye’de Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesi ve özendirilmesinin bir kamu politikası haline gelmesi 2000’li yıllardan sonra gerçekleşmiş; bu alandaki kamusal destek çoğunlukla indirim, istisna, muafiyet gibi vergisel teşvikler yoluyla sağlanmıştır. Söz konusu yasal düzenlemelerden birisi 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun’dur. Mezkûr kanun 2008 yılında yürürlüğe girmiş; 2016 ve 2018 yıllarında 6676, 6728 ve 7103 Sayılı Kanunlar ile kanun kapsamındaki teşvikler iyileştirilmiş ve uygulama birliği sağlanmıştır. Çalışmada, kanun kapsamında yer alan vergisel teşvikler; Ar-Ge ve tasarım indirimi, Gelir Vergisi stopajı teşviki, sosyal güvenlik primi işveren payı desteği, Damga Vergisi istisnası, Gümrük Vergisi istisnası, KDV istisnası, temel bilimler alanı mezunu personele ilişkin destekler alt başlıkları altında verilmiştir. Çalışmanın amacı ise 5746 Sayılı Kanun kapsamında yer verilen vergisel teşviklerin, kanunda yapılan güncel değişiklikler çerçevesinde, değerlendirilmesi ve örneklerle birlikte söz konusu teşviklere ilişkin uygulamaların daha anlaşılır biçimde sunulmasıdır.

Kaynakça

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (1961, 6 Ocak). Resmi Gazete, Sayı 10700. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.193.pdf>
- 2016/9092 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi (2016, 10 Ağustos). <https://www.gib.gov.tr/Ar-Ge-yenilik-ve-tasarim-harcamalarinin-kazancin-tespitinde-indirim-konusu-yapilmasi-hakkinda-karar>
- 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu (2001, 6 Temmuz). Resmi Gazete, Sayı 24454. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140312-2.htm>.
- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (2006, 13 Haziran). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/06/20060621-1.htm>
- 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun (2008, 12 Mart). Resmi Gazete, Sayı 26814. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/03/20080312-2.htm>
- 6 Seri No’lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (2012, 5 Mayıs). Resmi Gazete, Sayı 28283.
- 6552 Sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun (2014, 10, Eylül). Resmi Gazete, Sayı 19116. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/09/20140911M1-1.htm>

6676 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2016, 16 Şubat). Resmi Gazete, Sayı 29636. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/02/20160226-1.pdf>

6728 Sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2016, 9 Ağustos). Resmi Gazete, Sayı 29796. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160809-22.htm>

7103 Sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2018,21 Mart). Resmi Gazete, Sayı 30373. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180327M2-1.htm>

Araştırma Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği. (2016, 10 Ağustos). Resmi Gazete, Sayı: 29797. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160810-8.htm>.

Ay, Y. (2018). Teknogirişim Sermeye Desteği. *Vergi Dünyası*, Sayı, 36, 89-93. BDK (Beyanname Düzenleme Kılavuzu) (2018). *Gelir Vergisi Kanunu*. Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.

Bıçakçı, B. (2017). 6676 ve 6728 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişiklikler Sonrası Türkiye'de Ar-Ge Faaliyetlerine Yönelik Vergisel Teşvikler. *Vergi Dünyası*, Sayı, 36, 102-116.

MBHUD [Maliye Hesap Uzmanları Derneği] (2019). *Denetim Vergi Tekniği ve Revizyonu*. Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.

Yıldız, M. (2020). *Gelir Vergisi Beyanname Düzenleme Rehberi*. TURMOB&TESMER: Ankara.

Extended Abstract

Introduction

The information society has gained importance with the globalization, the economic conditions of competition has changed and a new economic order has emerged. Countries that aim to achieve a sustainable growth path have revised their international competition policies; technology producing capacity, technological knowledge and innovation have become the driving force of competition. The changing conditions of the global economic system require a production process that the basic input is "technological information". As a result, the level of technology, innovation and technology production capacity has been determining in international competition; production and competition policies of the countries are shaped in an innovation and technology oriented process. Thus, R&D activities have been effective in differentiating the levels of economic development between the countries.

The external economies created by R&D activities led to the necessity of including more economic actor in the technology and innovation oriented production process. The private sector is insufficient in reaching the desired level of production based on technological knowledge and needs public support. In other

*5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi
Hakkında Kanun Kapsamında Sunulan Vergisel Teşviklerin Değerlendirilmesi*

words, inadequate production in the R&D sector raises a market failure problem. The market failure arises due to the external benefit of the R&D sector; but the quantity of production in the market related to R&D activities is below the optimum level. Therefore, supporting R&D activities has become a public policy tool for many countries to reach sustainable economic growth. In Turkey, supporting the R & D and innovation activities has become a public policy tool after the 2000s.

Method

In this context, public support has been mostly provided through tax incentives such as tax reduction, tax exemption and tax allowance. Law No. 5746 on Supporting Research, Development and Design Activities is one of the legal regulations. The taxational advantages offered in the law will be evaluated within the framework of both the Law No. 5746 and the " The Guide Line of Implementation and Audit Regulation for the Support of Research, Development and Design Activities" prepared based on this law and entered into force as of 1.03.2016.

Result and Discussion

The law entered into force in 2008; it was revised in 2016 and 2018 with Laws No. 6676, 6728 and 7103. These regulations are important in terms of expanding and improving the scope of current tax incentives, including non-tax incentives, and eliminating practical differences in legislation. The aim of the study is to evaluate the tax incentives within the scope of Law No. 5746 within the framework of the current revisions made in the law and to include subjected incentives more clearly with the practices.